

Sygn. akt VI Ua 10/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aleksandra Mitros
Sędziowie:	SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.) SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Furtak Kozłowska

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2014 roku w Szczecinie

sprawy z **powództwa** K. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o zasiłek macierzyński

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin –Centrum w Szczecinie IX Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 kwietnia 2014 roku sygn. akt IX U 12/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., powołując się na przepisy art. 29 ust. 5 oraz art. 29a ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. 2010.77.512 z późn. zm.), a także 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznawania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. 2012.444 z późn. zm.), odmówił K. F. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, tj. za okres od 9 października 2013 r. do 19 listopada 2013 r. oraz za okres urlopu rodzicielskiego, tj. za okres od 20 listopada 2013 r. do 20 maja 2014 r.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona, której wypłacono zasiłek macierzyński za okres podstawowego urlopu macierzyńskiego, tj. za okres od (...) r. do 8 października 2013 r., nie dotrzymała terminu na złożenie wniosku o świadczenie na dalsze 6 tygodni, a tym samym nie nabyła również prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego.

K. F. wniosła odwołanie od wymienionej decyzji wskazując, iż wniosek o przyznanie jej zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego wysłała pocztą w dniu 9 października 2013 r., albowiem z dnia 8 października 2013 r. nie mogła wyjść za domu z uwagi na chorobę dziecka.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, przytaczając dodatkowo brzmienie art. 180 § 1 pkt 1, 1821 oraz 1821a Kodeksu pracy.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną Decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał K. F. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 9 października 2013 roku do 19 listopada 2013 roku odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres od 20 listopada 2013 roku do 20 maja 2014 roku odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonej K. F. kwotę 60 zł tytułem kosztów procesu.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

K. F. w okresie od dnia 1 grudnia 2012 roku do dnia 30 listopada 2013 roku miała zawartą umowę o pracę na czas określony, która uległa przedłużeniu do dnia urodzenia przez K. F. dziecka, tj. do dnia (...) roku.

W dniu (...) roku K. F. urodziła córkę N.F..

W związku z tym zdarzeniem K. F. w okresie od (...) roku do 8 października 2013 roku otrzymywała zasiłek macierzyński.

W dniu 10 października 2013 roku do Oddziału ZUS w S. wpłynął wniosek K. F. o przyznanie jej zasiłku za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu rodzicielskiego.

Od dnia urodzenia córki K. F. sprawuje nad nią osobistą opiekę.

Sąd I instancji wskazał, że spór między stronami sprowadzał się w istocie do ustalenia terminu, w którym ubezpieczona winna złożyć wniosek o przyznanie jej zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres urlopu na warunkach urlopu rodzicielskiego.

Kwestię świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, do których należy zasiłek macierzyński regulują przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz.U.2010.77.512 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą zasiłkową. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 tej ustawy zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która urodziła dziecko w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego. Co do zasady zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego. (art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej w obecnym brzmieniu, do dnia 17 czerwca 2013 roku przepis nie obejmował urlopu rodzicielskiego).

Sąd I instancji wskazał, że w dacie urodzenia przez ubezpieczoną dziecka, a zatem ziszczenia się przesłanki warunkującej prawo do otrzymania zasiłku macierzyńskiego, tj. w dniu (...) roku maksymalny okres urlopu macierzyńskiego w przypadku urodzenia jednego dziecka wynosił 24 tygodnie. Zgodnie bowiem z art. 180 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy również w ówczesnym brzmieniu w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie pracownicy przysługiwał urlop macierzyński w wymiarze 20 tygodni. W myśl natomiast art. 182¹ § 1 k.p. w ówczesnym brzmieniu pracownica, która urodziła jedno dziecko przy jednym porodzie miała prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze do 4 tygodni. Ten ostatni przepis został wprowadzony ustawą z dnia 6 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U 2008. 237.1654). Wskazana ustawa w art. 12 ust. 1 i 2 przewidywała, iż pracownicy mają prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego począwszy od 1

stycznia 2010 roku, przy czym wymiar tego urlopu przy urodzeniu jednego dziecka wynosi w latach 2010, 2011 do 2 tygodni, a w latach 2012, 2013 do 4 tygodni.

Sąd I instancji podkreślił, że w dniu 17 czerwca 2013 roku, a zatem przed upływem 20 tygodni podstawowego urlopu macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonej, doszło do zmiany przepisów dotyczących urlopów związanych z rodzicielstwem. Wskazana zmiana dokonana została ustawą z dnia 28 maja 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.675), zwanej dalej ustawą zmieniającą z dnia 28 maja 2013 roku. Ustawa ta pozostawiła niezmiennym przepis art. 180 § 1 pkt 1 kodeksu pracy przewidujący prawo do 20 tygodni urlopu macierzyńskiego. Wprowadziła natomiast zmianę art. 182¹ § 1 k.p. Obecnie w myśl wskazanego przepisu bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego pracownik ma prawo do dodatkowego urlopu macierzyńskiego w wymiarze do 6 tygodni w przypadku, o jakim mowa w art. 180 § 1 pkt 1 i do 8 tygodni w przypadkach, o jakich mowa w art. 180 § 1 pkt 2 – 5. Dodatkowo ustawa zmieniająca z dnia 28 maja 2013 roku dodała do Kodeksu pracy art. 182^{1a} który w §1 stanowi, iż bezpośrednio po wykorzystaniu dodatkowego urlopu macierzyńskiego w pełnym wymiarze określonym w art. 182¹ § 1, pracownik ma prawo do urlopu rodzicielskiego w wymiarze do 26 tygodni - niezależnie od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zmiana długości dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a także możliwość skorzystania z urlopu rodzicielskiego nastąpiły w dniu 17 czerwca 2013 roku, a zatem osoby, które jeszcze wówczas korzystały z podstawowego urlopu macierzyńskiego mogły dodatkowo skorzystać nie z 4 a z 6 tygodni dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a także z urlopu rodzicielskiego. Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy uznał, iż K. F.z tytułu urodzenia córki w dniu (...) roku przysługiwało prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres 20 tygodni odpowiadający okresowi podstawowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres dalszych 6 tygodni odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a także do zasiłku macierzyńskiego za okres kolejnych 26 tygodni odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego. Mogła zatem skutecznie dochodzić tego świadczenia za dalszy okres 6 tygodni i następnie 26 tygodni.

Sąd I instancji podniósł, iż przyczyną odmowy uwzględnienia tego wniosku było uznanie przez organ rentowy, iż został on złożony z opóźnieniem. Powołując się na przekroczenie przez K. F. terminu do wystąpienia z wnioskiem organ nie wskazał, ani w zaskarżonej decyzji ani w odpowiedzi na odwołanie, żadnego przepisu prawa, w którym taki termin byłby określony, nie podał również kiedy termin ten upływał. Mając na uwadze treść zacytowanych w odpowiedzi na odwołanie przepisów, Sąd Rejonowy uznał, iż organ określił termin złożenia wniosku zgodnie z przepisami Kodeksu pracy. W istocie, w myśl art. 182¹ § 3 k.p. (w brzmieniu obowiązującym od 17 czerwca 2013 roku) dodatkowego urlopu macierzyńskiego udziela się na pisemny wniosek pracownika składany w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu; pracodawca obowiązany jest uwzględnić wniosek. Jak stanowi zaś art. 182^{1a} § 4 k.p. urlopu rodzicielskiego udziela się na pisemny wniosek pracownika składany w terminie nie krótszym niż 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z tego urlopu; pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek pracownika. W ocenie Sądu brak jednak podstaw do uznawania, że ww. terminy do wystąpienia z wnioskiem o dodatkowy urlop macierzyński oraz z wnioskiem o urlop rodzicielski traktować także jako terminy do wystąpienia z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego czy urlopu rodzicielskiego. Art. 182¹ § 3 k.p. i 182^{1a} § 4 k.p. dotyczą tylko stosunku pracy i odnoszą się do obowiązków pracownika i pracodawcy. Nie może zatem znaleźć, przy braku wyraźnego odesłania do nich, zastosowania w innych niż określona w nim sytuacjach. Przepisy ustawy zasiłkowej nie odsyłają do odpowiedniego stosowania ww. przepisów przy występowaniu o dodatkowy zasiłek macierzyński i zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego. Za takie odesłanie nie można uznać art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej. Wymieniony przepis, już wcześniej przytoczony, wskazuje jedynie okres, za który można dochodzić zasiłku macierzyńskiego, odwołuje się zatem wyłącznie do tych regulacji Kodeksu pracy, które ustalają wymiar urlopu. Do nich zaś nie należy art. 182¹ §3 k.p., ani art. 182^{1a} §4 k.p. Podkreślenia wymaga, iż wymienione przepisy nie zostały wprowadzone w celu ograniczenia uprawnień pracownika, a jak się wydaje, dla ochrony interesów pracodawcy. Ten bowiem, z uwagi na zapewnienie sprawnej organizacji pracy, winien mieć z wyprzedzeniem świadomość o dalszej dłuższej planowanej nieobecności pracownika. Złożenie przez

tego ostatniego wniosku o dodatkowy urlop macierzyński w ostatnim dniu urlopu podstawowego, a tym bardziej później, powodować mogłoby znaczne utrudnienia w funkcjonowaniu zatrudniającej go firmy, przed czym pracodawca winien być chroniony. Takiego zagrożenia interesów nie ma w przypadku organu rentowego, stąd trudno uznać, by ze względów celowościowych wymieniony przepis winny znaleźć zastosowanie w przypadku dochodzenia zasiłku macierzyńskiego za okres kolejnych 6 tygodni oraz następnie 26 tygodni.

Jak uznał Sąd Rejonowy, brak określenia w ustawie zasiłkowej terminu do wystąpienia z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres odpowiadający rozmiarem dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu oraz za okres urlopu na warunkach urlopu rodzicielskiego oznacza, iż zastosowanie w tym przypadku znaleźć musi art. 67 tej ustawy zasiłkowej przewidujący, iż roszczenie o wypłatę zasiłku macierzyńskiego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, za który zasiłek przysługuje.

Uwadze Sądu Rejonowego nie uszło, iż w zaskarżonej decyzji organ rentowy powołał się co prawda na art. 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznawania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. 2012.444 z późn. zm.), jednakże w ocenie Sądu przepis ten nie może znaleźć w niniejszej sprawie zastosowania. Wskazane rozporządzenie, jak wynika już z jego nazwy dotyczy dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty świadczeń określonych w ustawie. Zgodnie z §18 tego rozporządzenia, w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 listopada 2013 roku, dowodami stanowiącymi podstawę przyznania i wypłaty zasiłku macierzyńskiego przysługującego ubezpieczonemu za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, są:

- 1) w przypadku pracownika - zaświadczenie pracodawcy o okresie udzielonego dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz zaświadczenie pracodawcy o okresie i wymiarze czasu pracy wykonywanej w czasie dodatkowego urlopu;
- 2) w przypadku osoby niebędącej pracownikiem - jej wniosek złożony płatnikowi zasiłku macierzyńskiego przed terminem rozpoczęcia korzystania z tego zasiłku za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego albo dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

Pomimo wskazanej regulacji, w ocenie Sądu Rejonowego nie sposób uznać, by zachodziła w przypadku ubezpieczonej negatywna przesłanka do świadczenia w postaci opóźnienia w złożeniu stosownego wniosku. § 18 pkt 2 ww. rozporządzenia wykracza bowiem poza delegację ustawową określoną w art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej oraz art. 61 ust. 3 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z pierwszym z tych przepisów minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, inne wymagane dowody stanowiące podstawę przyznania i wypłaty zasiłków, w myśl natomiast drugiego jeżeli do wypłaty zasiłku obowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek przedkłada zaświadczenie zawierające zestawienie składników wynagrodzenia lub przychodu, stanowiących podstawę wymiaru zasiłku, którego wzór określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Sąd I instancji wskazał, iż §18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznawania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w swym brzmieniu wprawdzie posługuje się słowem „dowód”, w rzeczywistości jednak nie dotyczy dowodu. Przewiduje bowiem konieczność wystąpienia z określonym wnioskiem w określonym terminie. Art. 75 kodeksu postępowania administracyjnego nie przewiduje co prawda zamkniętego katalogu dowodów, niemniej jednak skoro wniosek strony o świadczenie z ubezpieczeń społecznych inicjuje stosowne postępowanie, nie może być również dowodem w tym konkretnym postępowaniu. Podkreślenia wymaga, iż rozporządzenie, o którym mowa, w przypadku innych świadczeń jako dowody wymienia zaświadczenia płatnika składek, oświadczenia ubezpieczonych (te jako dowód przewiduje art. 75 2 k.p.a.), stosowne zaświadczenia lekarskie i szpitalne, dokumentację wypadkową, wywiady zawodowe, skrócone akty urodzenia dziecka, świadectwa pracy, zaświadczenia sądu opiekuńczego, zaświadczenia pracodawcy. Tylko w przypadku osób niebędących pracownikami

wnioskujących o zasiłek macierzyński (także za okres odpowiadający okresowi urlopu ojcowskiego) rozporządzenie to jako dowód przewiduje wniosek i to złożony w określonym terminie. W ten sposób rozporządzenie wprowadza, na co nie pozwala delegacja ustawowa, przesłankę prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający dodatkowemu urlopowi macierzyńskiego w postaci złożenia określonego wniosku w konkretnym terminie. Oznacza to, iż we wskazanym zakresie rozporządzenie nie jest zgodne z art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej, a w konsekwencji z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Wymóg ustanowienia rozporządzenia „w celu wykonania ustawy” oznacza nakaz ścisłego powiązania rozporządzenia z treścią ustawy i traktowania rozporządzenia jako instrumentu służącego wykonaniu woli ustawodawcy i ustawy będącej wyrazem tej woli, jak również realizowaniu przez rozporządzenie tego samego celu, jaki realizuje ustawa. Przywołany wymóg wskazuje jednoznacznie na wykonawczy charakter rozporządzenia, który odróżnia ten akt od aktów samoistnych. Zadaniem aktu wykonawczego jest konkretyzacja norm ustawowych oraz zapewnienie realizacji ustawy upoważniającej, a nie tworzenie rozwiązań nieobjętych ustawą (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 listopada 20 U 4/12, OTK - A 20 Określenia w 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznawania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 2 kwietnia 2012r. terminu do wystąpienia o przyznanie zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego należy uznać za niedopuszczalną modyfikację postanowień ustawy - ich uzupełnianie w drodze rozporządzenia.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 178 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają jedynie Konstytucji i ustawom. W konsekwencji sąd może odmówić zastosowania przepisu rozporządzenia z tego powodu, że przepis ten, w ocenie sądu, jest niezgodny z ustawą. Stanowisko o uprawnieniu sądów powszechnych do badania, czy przepis rozporządzenia jest zgodny z ustawą i Konstytucją było i jest przyjmowane w orzecznictwie zarówno Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego. (por. chociażby postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 stycznia 1998 r. sygn. akt U 2/97, OTK 1998/1/4, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2008r. I KK 475/07, ŁEX nr 388535, z dnia 5 lutego 2008r. II PK 150/07, ŁEX nr 448115, z dnia 26 września 2007r. III KK 206/07 LEX nr 307755, wyrok NSA z dnia 2 lutego 2007r. I OSK 414/06 LEX nr 344121). Uznanie w niniejszej sprawie przez Sąd 18 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznawania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa za niezgodny z ustawą zasiłkową skutkowało niezastosowaniem tego przepisu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję przyznając K. F. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, czyli za okres od 9 października 2013 r. do 19 listopada 2013 roku, a także za okres urlopu rodzicielskiego, czyli za okres od 20 listopada 2013 roku do 20 maja 2014 roku.

W myśl art. 98 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie ubezpieczona reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika - adwokata, którego minimalne wynagrodzenie, w związku z przedmiotem sprawy - wynosiło 60 zł (12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) i taką też kwotę zasądzono od organu, na rzecz ubezpieczonej, w punkcie II wyroku.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł organ rentowy zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 182¹ § 3 i art. 182^{1a} § 4 Kodeksu pracy w związku z art. 29 ust. 5 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, polegający na jego

niewłaściwej wykładni i przyjęciu, że określony w powołanych przepisach, termin do złożenia wniosku o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego iż zachowanie prawa do zasiłku macierzyńskiego, nie ma zastosowania i jego niezachowanie nie powoduje utraty prawa do zasiłku macierzyńskiego za wskazane okresy. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę wyrok i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając apelację organ rentowy wskazał, że podstawą wypłaty zasiłku macierzyńskiego za dodatkowy urlop macierzyński oraz urlop rodzicielski, jest przyznanie tego urlopu i nie można tych kwestii oceniać odrębnie. W ocenie skarżącego, nieuprawnionym jest stwierdzenie Sądu Rejonowego, że wymogi dotyczące terminu złożenia wniosku o udzielenie urlopu określone w przepisach kodeksu pracy mają jedynie znaczenie porządkowe lub organizacyjne. W ocenie organu rentowego przepis art. 29 ust. 5 ustawy zasiłkowej wprost odsyła do przepisów kodeksu pracy w zakresie za jaki przysługuje zasiłek macierzyński za okres urlopu dodatkowego na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okresu urlopu rodzicielskiego. Ponadto organ rentowy podniósł, iż Sąd Rejonowe błędnie uznał przepisy przywołanego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. za niekonstytucyjne. Zdaniem apelującego terminy do złożenia wniosków o zasiłek macierzyński wynikają bezpośrednio z regulacji kodeksu pracy, a ww. zarządzenie w żadnym zakresie nie pozostaje z nim w sprzeczności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie podkreślenia wymaga fakt, że postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebrany w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55). Dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może podzielić i uznać za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

W ocenie Sądu II instancji zarzut przedstawiony w apelacji nie podważył słuszności podjętego przez Sąd Rejonowy – S. Centrum w S. rozstrzygnięcia. Dodać należy, że ustalenia stanu faktycznego oraz oceny prawne, poparte zarówno szczegółową wykładnią przepisów prawa stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, dokonane i wyrażone w zaskarżonym wyroku, Sąd Okręgowy uważa za własne stad nie widzi potrzeby ponownego ich przytaczania.

Sąd Okręgowy zgadza się z Sądem Rejonowym, iż trudno w obecnej regulacji prawnej, znaleźć podstawy do stwierdzenia, iż osoby niebędące pracownikami mają być związane terminami określonymi w art. 182¹ i 182^{1a} k.p. lub terminami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie określania dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa skoro ustawa zasiłkowa wprowadza –miesięczny termin na dochodzenie prawa do zasiłku. Brak jest również podstaw do uznania , iż brak złożenia stosownych wniosków w tych terminach ma powodować pozbawienie jej prawa do zasiłku

Sąd II instancji w pełni podziela argumentację Sądu Rejonowego, że brak jest podstaw do uznania, że przepisy: art. 182¹ § 3 kodeksu pracy, który dotyczy kwestii występowania o dodatkowy urlop macierzyński i art. 182^{1a} § 4 kodeksu

pracy, który dotyczy kwestii występowania o urlop rodzicielski, na zasadach określonych w przepisach kodeksu pracy uznać za terminy do wystąpienia z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres po upływie 20 tygodni pobierania tego zasiłku, albowiem dotyczy on pracowników, czyli osób pozostających w zatrudnieniu. W związku z powyższym w ocenie Sądu Okręgowego przepisy te nie mogą znaleźć – przy braku wyraźnego odesłania do nich – zastosowania w innych niż określone w nich sytuacjach, w tym w sytuacji ubezpieczonej, której umowa o pracę rozwiązała się z dniem porodu.

Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, że w ustawie zasiłkowej brak jest terminu do wystąpienia z wnioskiem o zasiłek macierzyński za okres odpowiadający rozmiarem dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu i urlopowi rodzicielskiemu co powoduje, że prawidłowe jest zastosowanie art. 67 ustawy zasiłkowej, który przewiduje, że roszczenie o wypłatę zasiłku macierzyńskiego przedawnia się po upływie 6 miesięcy od ostatniego dnia okresu, na który zasiłek przysługuje, a ubezpieczona terminu tego nie przekroczyła.

Sąd I instancji prawidłowo również przyjął, że § 18 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. 2012.444), wydany został poza delegacją ustawową określoną w art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej, albowiem mimo tego, że posługuje się on słowem „dowód”, w rzeczywistości jednak nie dotyczy on dowodu, ale przewiduje konieczność wystąpienia - w przypadku osób niebędących pracownikami - z określonym wnioskiem w określonym terminie, a więc ustanawia przesłankę prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający dodatkowemu urlopowi macierzyńskiemu, w postaci złożenia określonego wniosku.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu I instancji, że § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. jest niezgodny z art. 59 ust. 15 ustawy zasiłkowej, a w konsekwencji z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Tym samym minister wprowadzając ograniczenie czasowe do składania wniosku o zasiłek macierzyński samodzielnie, dokonał regulacji godzącej w prawa osób objętych ubezpieczeniem.

Reasumując, uznanie przez Sąd Rejonowy przepisu § 18 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. za niezgodny z ustawą zasiłkową, słusznie skutkowało jego niezastosowaniem co pozwoliło uznać, że ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o zasiłek macierzyński przed upływem terminu określonego w art. 67 ust. 1 ustawy zasiłkowej, a tym samym, że przysługuje jej prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 9 października 2013 roku do 19 listopada 2013 roku odpowiadającego okresowi dodatkowego urlopu macierzyńskiego oraz za okres od 20 listopada 2013 roku do 20 maja 2014 roku odpowiadającego okresowi urlopu rodzicielskiego.

Mając na uwadze powyższe Sąd II instancji uznawszy apelację strony powodowej za bezzasadną, opierając się na treści art. 385 k.p.c., orzekł, jak w sentencji wyroku.